

местных бюджетов. Системная трансформация региональной политики в Украине предусматривает формирование научно обоснованной стратегии регионального развития, которая бы базировалась на европейской локальной модели, но максимально учла состояние и специфику отечественных регионов.

Таким образом, развитие региональной экономической политики в условиях глобализации на основе концепции глобализации регионального развития обеспечит реальное достижение стратегических целей современной Украине: ускоренный экономический рост, преодоление бедности населения, повышение конкурентоспособности экономики на основе ее диверсификации, преодоления кризисных явлений в демографической и социально-экономической ситуации.

Література

1. Калюжнова Н. Я. Конкурентоспособность российских регионов в условиях глобализации. - М.: ТЕИС, 2004. - 526 с.
2. Возняк Г.В. Глобалізація і регіоналізація: пошук оптимальних моделей економічної взаємодії. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ekon/2011_32/statti/1_2.htm
3. Mittelman James. The Globalization Syndrome – Transformation and resistance. – 2000. - Princeton University Press. – 155 p.
4. Офіційний сайт державного комітету статистики. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Маринчук С.Г.

ВИКОРИСТАННЯ ОФШОРНИХ ТА ОНШОРНИХ ЗОН В УКРАЇНІ ДЛЯ МІНІМІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ

На сьогоднішній день у більшості великих і середніх бізнес-груп є свої підконтрольні офшорні і оншорні компанії, приватні інвестиційні фонди, кептингові страхові компанії і офшорні банки. За допомогою офшорного бізнесу власники компаній мінімізують пряме і непряме податкове навантаження на бізнес через використання офшорних компаній в експортно-імпортних операціях, у давальницьких схемах, постачанні нематеріальних активів, надання внутрішніх кредитів, операції з нерухомістю, цінними паперами та їх похідними, виплати роялті за ліцензіями і гонорарів за сервісні послуги, виплати орендної або лізингової плати, виплат страхових платежів за кептинговим страхування і через інші схеми податкового планування з нерезидентами. Крім податкової оптимізації, досягаються також і інші цілі: наприклад, структуруються схеми захисту активів, досягається максимальна конфіденційність бенефіціара, наприклад, у приватизаційних процесах, відкриваються на нерезидентну компанію поточні, інвестиційні та депозитні рахунки в іноземних банках, розробляються схеми обходу законодавства через використання принципів міжнародного приватного

права, структуруються холдинги і групи компаній, розміщуються акції нерезидентних компаній на міжнародних фондових біржах через механізми IPO і SPO. Навіть у деяких випадках власники офшорних компаній отримують економічне громадянство в офшорній зоні.

Причому всі ці переваги використання нерезидентів з точки зору українського законодавства цілком легітимні. Адже саме по собі ведення бізнесу через офшорні зони не є кримінальним правопорушенням. Навпаки, володіння корпоративними правами офшорної компанії або заняття посади директора такої компанії є правом будь-якого резидента України. Звичайно, є певні рудиментарні обмеження валютного законодавства при інвестуванні закордон, відкриття рахунків на резидентів, взяття кредитів від нерезидентів, в торгівлі не за звичайними цінами або з класичними офшорними зонами, але всі ці обмеження можливо легко обійти, якщо детально розібратися у не дуже досконалому валютному і податковому законодавстві України і задіяних у схемах юрисдикцій.

Незважаючи на глобальну практику використання офшорів, визначити поняття "офшорна зона", "офшорна компанія", "низькоподаткова юрисдикція" не так то й легко. Як правило, англійське слово *offshore* в загальному сенсі трактується як закордонний бізнес, який користується пільгами і преференціями в країнах реєстрації за умови того, що фактично такий бізнес не ведеться на території цієї країни. А дослівно *offshore* з англійської перекладається як «поза берега».

Слід зазначити, що поняття "офшорна зона" офіційно не використовується в законодавстві самих офшорних країн. Тому і офіційного визначення цих територій немає. У самих офшорних країнах люблять використовувати поняття "міжнародний фінансовий центр", що за змістом насправді не є аналогічним офшорній зоні, оскільки міжнародними фінансовими центрами є Нью-Йорк, Лондон, Токіо, Франкфурт, Дубаї, Гонконг, Шанхай. Тобто міжнародні фінансові центри – це міста з розвиненої фінансової інфраструктурою і акумуляцією міжнародного капіталу.

Також, як правило, в самих офшорних зонах офіційно немає поняття "офшорна компанія". У частині офшорних зон ці компанії мають стандартний статус корпорації (*corporation*, скорочено *Corp*), товариства з обмеженою відповідальністю (*limited liability partnership*, скорочено *LLP*), компанії з обмеженою відповідальністю (*limited liability company*, скорочено *LLC*) або приватної компанії, відповідальність якої обмежена акціями (*private company limited by shares*, скорочено *Ltd*). А якщо компаніям-резидентам офшорних зон і дають спеціальний статус, то як правило, вони називаються "міжнародними бізнес компаніями" (*international business company*, скорочено *IBC*) або "звільнена компанія" (*exempt company*).

Вже давно не секрет, що українські бізнесмени активно використовують в цілях податкового планування структури, зареєстровані в класичних офшорних і низькоподаткових юрисдикціях.

Найбільш простий і популярної сферою використання офшорних компаній

є сфера міжнародної торгівлі. Здійснення експортно-імпортних операцій через підконтрольні офшорні компанії мають дві важливі переваги для українських підприємств порівняно з прямою міжнародною торгівлею.

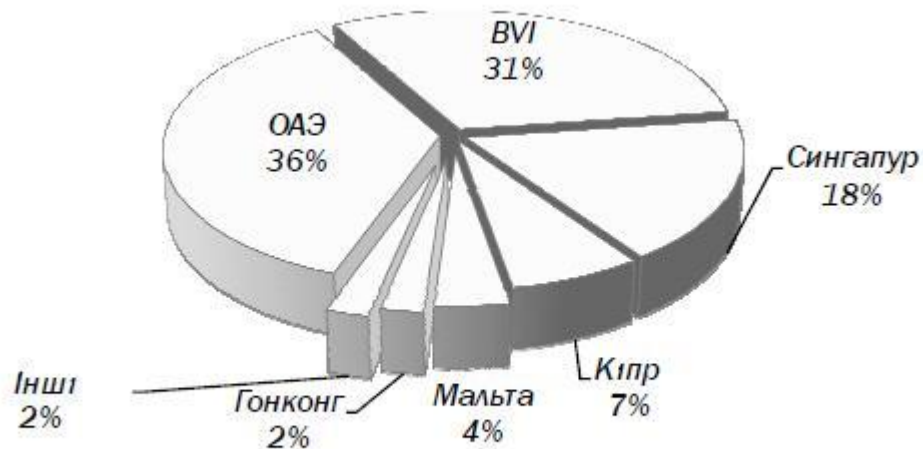
У по-перше, це уникнути ризику нарахування пені державною податковою інспекцією (0,3% від вартості товару за кожний день прострочення) у разі несплати іноземним контрагентом ціни контракту (варіант експорту) або поставки товарів (варіант імпорту) у встановлений Законом України "Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті" граничний термін. Законодавець періодично змінює даний граничний термін то 90, то 180 днів. Тобто, якщо торговим партнером буде підконтрольна офшорна компанія, то цей ризик можна уникнути як у імпортній, так і в експортній операції. І все тому, що офшорні юрисдикції, на відміну від України, не мають обмежень валютного законодавства і не нервують з приводу так званого «виведення» капіталу за кордон. І по-друге, українські бізнесмени з підконтрольними офшорними компаніями отримують прекрасну можливість регулювати торговельний прибуток і митну вартість товарів. При правильному розрахунку регульованої ціни товару, істотно знижується податкове навантаження на українське підприємство. Це явище у світі вже давно називають недобрим словосполученням - "трансфертне ціноутворення".

Структура торговельного обороту України з офшорними юрисдикціями за січень і лютий 2008 року

Країна	Сумарний торговий оборот		Експорт		Імпорт	
	Тис дол. США	%	Тис дол. США	%	Тис дол. США	%
1	2	3	4	5	6	7
ВСЬОГО	575681		535708,1		39972,9	
ОАЕ	208312,7	36,185%	188289,2	35,148%	20023,5	50,093%
Британські Віргінські О-ви	178807,7	31,060%	178670,7	33,352%	137	0,343%
Сингапур	100410,8	17,442%	95886,4	17,899%	4524,4	11,319%
Кіпр	40210,8	6,985%	37007,6	6,908%	3203,2	8,013%
Мальта	22413,6	3,893%	22346,7	4,171%	66,9	0,167%
Гонконг	12785,3	2,221%	5041,3	0,941%	7744	19,373%
Інші офшорні юрисдикції	12740,1	2,213%	8466,2	1,580%	4273,9	10,692%

Ідея полягає в штучному перенесення торгової прибутку від експортно-імпортної операції з українського підприємства в офшорну компанію з класичної офшорної зони. Ця мета досягається до неподобства просто - необхідно поставити між продавцем і покупцем таку собі компанію "прокладку" - офшорного посередника, на якому і буде осідати 90-95% всієї торговельної прибутку.

Торгова прибуток офшорної компанії фактично складається з дельти між регульованою ціною та ринковою ціною на товари.

Структура торгівельного обороту України (імпорт + експорт) з офшорними юрисдикціями 2008 за даними держкомстата України

	Експорт		Імпорт		Сальдо
	тис.дол. США	у % до I кварталу 2010р.	тис.дол. США	у % до I кварталу 2010р.	
Гонконг	5293,4	33,1	6791,6	140,6	-1498,2
Кіпр	48616,5	150,6	56601,7	1157,0	-7985,2
Об'єднані Арабські Емірати	80796,1	210,9	18102,1	193,7	62694,0
Беліз	2220,0	103,1	433,4	244,1	1786,6
Віргінські Острови (Брит.)	53371,3	46,8	184,3	-	53186,9
Панама	1314,9	15,7	2195,4	976,8	-880,5
Екваторіальна Гвінея	104,8	8,1	3,0	-	101,8
Велика Британія	136102,5	168,2	221441,0	127,0	-85338,5

Реалізація схеми трансфертного ціноутворення з українськими компаніями і формула розрахунку регульованою ціни залежить від типу схем, які по напрямку можна розділити на:

- Експортну схему (український виробник або трейдер експортує товари за кордон через пов'язану офшорну компанію);
- Імпортну схему (український імпортер закуповує іноземні товари через пов'язану офшорну компанію);

- Експортно-імпортна схема транснаціональної корпорації (дочірня компанія транснаціональної корпорації в Україні імпортує товари через пов'язану офшорну компанію, яка в свою чергу купила цей товар у іншого дочірнього підприємства транснаціональної корпорації, яка виробляє цей товар у країні з низьким рівнем оплат

У Таблиці наглядно видно структуру торговельного обороту України з офшорними юрисдикціями за січень і лютий 2008 року

Структура зовнішньої торгівлі України товарами за I квартал 2011 року з деякими країнами що можуть мінімізувати податкове навантаження.

Таким чином явно вбачається вдаль використання в Україні недосконалості законодавства у мінімізації податків з використанням офшорних та оншорних зон. Беручи до уваги те, що багато законотворців в Україні є якраз представниками великого бізнесу, який вдало використовує це явище, тож напевно не слід сподіватися на швидке вдосконалення нашого законодавства задля обмеження мінімізації податків з використанням офшорних зон. Як приклад і висновок наведу статтю найбільшого й найбільш цитованого інтернет-видання і Україні:

СТАТТЯ ІНТЕРНЕТ ВИДАННЯ «Українська правда»

Рада вкотре відмовилась зазіхати на кіпрські офшори

Середа, 15 червня 2011, 12:04

Верховна Рада відмовилась внести до порядку денного постанову про денонсацію угоди про уникнення подвійного оподаткування з Республікою Кіпр. За проголосувало лише 108 депутатів. Від Партії регіонів проголосував 1 депутат, від БЮТ- 66, від НУНС – 37, комуністів – 0, "Реформ заради майбутнього" – 1, Народної партії – 0, позафракційних – 3.

Постанова була ініційована фракцією БЮТ.

Номінально Кіпр не є офшором, але його законодавство дозволяє українським компаніям виводити туди гроші і платити там податки за значно нижчими ставками. Кіпр – є головним інвестором в економіку України, хоча насправді це є виведені українські гроші.

"два роки тому одна з найбільших корпорацій, регіональна така, поміняла 5 мільярдів доларів акцій на акції двох офшорних компаній на Кіпрі. Методологічно, тільки з цієї об'єкції платіжний баланс України впав на 5 мільярдів, і Нацбанк мав продати мільярд доларів через цю об'єкцію", - заявив з трибуни Сергій терьохін.

"Давайте не дурити голову – з 1993 року йдуть переговори з Кіпром, не збирається Кіпр нічого робити. Їх це влаштує. Давайте денонсувати (в односторонньому порядку)", - заявив депутат.

Після невдалого голосування голова Верховної Ради Володимир Литвин пообіцяв звернутися до Кабміну, щоб той підготував відповідні документи про денонсацію угоди.

Література

1. Інтернет видання «Українська правда» www.pravda.com.ua
2. Інтернет ресурси та бази законодавчих, нормативних та роз'яснюючі актів щодо ЗЄД: Державний комітет статистики України (<http://www.ukrstat.gov.ua/>); Державна митна служба України (<http://www.customs.gov.ua/>); Національний банк України (<http://www.bank.gov.ua/>); Державна податкова адміністрація України (<http://www.sta.gov.ua/>).

Приходченко Т.А.

НАПРЯМКИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ СТРУКТУРИ

1. З метою диверсифікації експортної структури України та недопущення закріплення міжнародної спеціалізації країни в галузі сировинних постачань і виробництв із невисокою доданою вартістю необхідно здійснювати цілеспрямований перерозподіл експортних доходів від первинних галузей або галузей проміжного продукту в напрямі інвестування в галузі з високим вмістом доданої вартості і особливо галузі, що випускають високотехнологічний продукт. Одним з інструментів такого перерозподілу могло б стати диференційоване оподаткування для галузей, що представляють різні поверхи економічної структури: чим вище ступінь переробки, тим нижче ставка прибуткового податку. Безумовно, такий механізм спрацьовуватиме лише в умовах чітко налагодженої системи бухгалтерського обліку та фінансового контролю в країні, що унеможливила б фіктивне «перекачування» доходів у сфери з більш низьким оподаткуванням або їх приховування від оподаткування.

2. Слід утворити на державно-приватній основі Український банк реконструкції та розвитку, поклавши на нього функції щодо кредитування великих інвестиційних проектів під гарантії держави, маючи на увазі впровадження ряду інноваційних проектів, у тому числі галузі розвитку експортоспроможних високотехнологічних виробництв.

3. Слід цілеспрямовано формувати такий інвестиційний режим у країні, у межах якого був би економічно доцільний перелив капіталу в перспективніші і стратегічно вигідніші види економічної діяльності, пов'язані з підвищенням рівнем технологічності. Для цього він повинен містити комплекс державних заходів щодо спеціального стимулювання високотехнологічного експорту, який має передбачати відповідні інституційні заходи, а також бюджетні витрати на створення загальних передумов (сумісне з нормами відповідних угод СОТ стосовно субсидій), причому вказані заходи могли би здійснюватися через спеціально уповноважені державні організації або недержавні структури, що діють за дорученням держави. Головним змістом таких заходів має стати:

- прогресуюче зниження реальних процентних ставок за кредитами як усередині країни, так і в зовнішньоекономічній діяльності, що дало б змогу ефективніше концентрувати фінансові кошти для здійснення капіталомістких видів експортоспроможного виробництва і кредитування зарубіжних споживачів з метою розширення їх попиту на українські товари та послуги;